

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU DISCIPLINA OPȚIONALĂ

ISTORIE ORALĂ: ISTORIE TRAITĂ – ISTORIE POVESTITĂ

[curriculum la decizia școlii pentru liceu]

Aprobată prin ordin al ministrului
Nr. 5909/28.09.2012

București, 2012

Structura programei

Programa școlară are următoarea structură:

- Nota de prezentare – care identifică locul acestui curs opțional în ansamblul planurilor-cadru de învățământ;
- Competențele ariei curriculare Om și societate;
- Valori și atitudini la care contribuie studiul istoriei în liceu;
- Competențele specifice și conținuturile asociate acestora;
- Sugestiile metodologice

Notă de prezentare

Aspecte generale

Istoria orală este o disciplină nouă în peisajul academic românesc, având ca obiectiv elaborarea, identificarea, colectarea, catalogarea și interpretarea surselor orale în vederea recuperării unei părți a memoriei recente a societății românești, exclusă din mărturiile scrise. În România, istoria orală are și o dimensiune civică, emergența sa datorându-se nevoii de gestionare a trecutului comunist traumatic și reconciliere cu un trecut care nu vrea să treacă (vezi gestionarea trecutului traumatic în Germania sau în țările baltice). Cercetările de istorie orală au în atenție, cu precădere, acea parte din istoria contemporană care oferă posibilitatea interviuării martorilor oculari sau a urmașilor acestora (în cazul memoriei generaționale). Sub aspect metodologic, istoria orală nu oferă doar instrumentele pentru recuperarea trecutului recent, dar și o grilă de interpretare și analiză a documentelor scrise elaborate în epoci trecute, care conțin transcrieri ale unor declarații orale (cum este transcrierea unui interogatoriu în cazul unui proces din Evul Mediu). Astfel, istoria orală vizează investigarea istorică prin intermediul istoriei trăite de protagoniști ca alternativă și complement la „marea istorie” scrisă, situându-se astfel în contemporaneitatea dezbaterilor teoretice în legătură cu cercetarea istorică (mai ales școala franceză, reprezentată de Ph. Joutard, P. Nora, K. Pomian, J. Le Goff și cea italiană, prin L. Passerini și A. Portelli), care acordă o atenție deosebită rolului jucat de memorie și construcția discursului memorialistic.

Cercetările de istorie orală au fost instituționalizate în SUA și Europa după cel de-al Doilea Război Mondial, prin crearea unor asociații profesionale și a unor centre specializate la nivel universitar. Proiectul pionier în utilizarea istoriei orale la nivel preuniversitar a fost demarat în 1966 în SUA, intitulat „The Foxfire Project”, având ca subiect viața rurală din statul Georgia. Printre rezultatele acestui proiect amintim publicarea unei reviste, începând cu 1966 și a unei cărți rezultat al interviurilor luate de elevi, care a ajuns bestseller în 1972. În Uniunea Europeană există tot mai multe proiecte de istorie orală implementate la nivelul învățământului secundar. Prin disciplina opțională propusă dorim să înscriem studiul istoriei în preocupările similare din statele Uniunii Europene.

Argument

Printre avantajele acestui opțional trebuie subliniat faptul că este accesibil elevilor din școlile speciale, cu dizabilități de vedere care se pot implica cu ușurință în realizarea de interviuri și în transcrierea pe calculator în limbaj Braille, ceea ce sporește gradul de integrare al acestora și contribuie la creșterea stimei de sine. Mai mult, realizarea unor echipe mixte generează o mai bună cunoaștere reciprocă și empatie. Un alt element inovator al cursului îl constituie faptul că elevii vor fi implicați deopotrivă în crearea de surse pentru cercetarea istorică, precum și în elaborarea unor narațiuni cu caracter istoric, succedate de analize de discurs pertinente pentru mai multe arii curriculare. Legăturile cu celelalte arii curriculare au grade diferite de intensitate, mai ales atunci când este vorba despre diferitele etape de școlaritate. Cea mai inovativă este cu aria Matematică și științe, explicându-se prin relația pe care istoria și geografia, dar și economia o au cu formarea unui mod de gândire specific, bazat pe mănuierea datelor științifice, pe respectul pentru adevăr, folosirea adecvată a resurselor, urmărirea și evaluarea diferitelor etape ale unei argumentații. Pe de altă parte, cele mai firești legături sunt cu ariile Limbă și comunicare și Arte, cu care obiectele de studiu împărtășesc nu doar elemente de limbaj comune, dar și domenii de conținut care constituie contexte pentru exersarea unor competențe și ocazii pentru învățări semnificative. Nu în ultimul rând, aria curriculară Consiliere și orientare este o zonă de cunoaștere care nu doar că oferă elemente de conținut relevante pentru psihologie și sociologie, dar și demersuri de învățare care extind inventarul metodologic tradițional.

Contribuția la competențele de ordin transversal (comunicare, competențe sociale și civice, componenta atitudinală – dimensiunea pro-activă)

Disciplina „Istorie orală: Istorie trăită - Istorie povestită” este nouă în peisajul ofertelor educaționale pentru învățământul preuniversitar și își propune implicarea tinerei generații în cercetarea istoriei comunității căreia îi aparține, prin crearea unei punți de legătură între generații. Elaborarea acestei programe pornește de la premisa că societatea românească – și cea europeană – se confruntă astăzi cu un conflict tot mai accentuat între generații. Ca urmare, prin intermediul cursului, urmărim ca tânăra generație să dobândească abilitățile și competențele necesare pentru atenuarea acestui conflict. Practica interviului – element de bază în metodologia istoriei orale – îi va ajuta pe tineri să se apropie de ceilalți membri ai comunității locale, pe care îi vor înțelege, le vor asculta poveștile și le vor transmite mai departe, prin înregistrare, arhivare, transcriere. Mai mult decât atât, prin propunerea acestei discipline opționale, urmărim dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă, relevante pentru aria curriculară *Om și societate*. Această disciplină opțională poate privilegia activitatea didactică în echipă pedagogică (cu profesori din ariile curriculare Limbă și comunicare, Consiliere și orientare, Tehnologii, Arte) și poate contribui substanțial, la nivel transcurricular, la dezvoltarea competențelor cheie formulate în *Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți* (2006/962/EC). În acest mod, se vor dezvolta următoarele competențe cheie:

a) comunicare în limba maternă

Studiind această disciplină, elevii de gimnaziu și cei din liceu vor învăța să folosească în mod corect și coerent limbajul științific și vor apela la registrele potrivite ale limbii pentru a comunica, a obține informații și a le folosi în scopuri științifice.

b) competențe sociale și civice

Studiile de caz ce vor fi abordate atrag atenția tinerilor asupra unor realități de ordin social și cultural, dezvoltându-le simțul civic; în aceeași măsură, munca în echipă le va dezvolta creativitatea și spiritul organizatoric, toleranța și acceptarea opiniilor celorlalți.

c) competențe digitale

Folosirea aparaturii digitale (reportofon, cameră video), precum și însușirea tehnicilor de înregistrare, stocare, transcriere a materialului audio-video le va dezvolta elevilor abilități de utilizare a tehnologiilor informaționale, subsumate celor de documentare, cercetare și informare.

d) *sensibilizare și exprimare culturală*

Cursul propune, dincolo de deschiderea înspre comunicarea de tip intergenerațional, și sensibilizarea tinerilor cu privire la realitățile lumii contemporane (sociale, politice, culturale etc.) și la experiențele considerate cruciale ale secolului trecut (regimuri totalitare, Holocaustul etc.) receptate din perspectiva martorilor la acestea (de exemplu, supraviețuitori ai spațiilor concentraționare, ai Holocaustului etc.). Diseminarea experiențelor (fie la nivelul colegilor, fie la nivelul întregii comunități) le va dezvolta, de asemenea, capacitatea de exprimare culturală.

e) *a învăța să înveți*

Această competență vizează disponibilitatea elevilor de a se organiza, atât individual, cât și în grup. Organizând ateliere de discuții, pregătind modul de diseminare a rezultatelor obținute etc. elevii vor deveni conștienți că participă la formarea proprie, completându-și traseul profesional. Noul bagaj cultural și științific, precum și deprinderile formate le vor putea utiliza și în afara mediului educațional: acasă, în mediul universitar, la viitorul loc de muncă etc.

Cursul „Istorie trăită – Istorie povestită” presupune învățarea și utilizarea de către elevi a tehnicilor de intervievare ca mijloc de cercetare și cunoaștere a trecutului recent al unei persoane, al familiei, al unui grup, al unei comunități locale. Efectele pe termen lung vizează îmbunătățirea calității vieții la nivelul comunităților, prin promovarea dialogului societal, în cadrul interviurilor realizate de către elevi. Aceștia își vor însuși cunoștințele teoretice ale acestei discipline (curente, metodologie) și vor dezvolta competențe practice privind realizarea ghidului de interviu, a interviului propriu-zis, transcrierea, stocarea, prelucrarea informațiilor. Printre beneficiile cursului menționăm:

- Crearea unor arhive de istorie orală care pot fi puse la dispoziția comunității locale;

- Realizarea unor proiecte de cercetare ale elevilor care pot fi valorificate prin expoziții, site-uri culturale, emisiuni radio, articole științifice, concursuri școlare, monografii ale școlilor, localităților etc.;
- Abordarea unor teme diversificate, precum istoria familiei, a școlii, a satului/orașului, modificările arhitectonice sau de peisaj în vederea conștientizării problemelor de ecologie, de conservare a patrimoniului cultural material și imaterial și pentru îmbunătățirea calității vieții.

Contribuția la componenta profesională

În ceea ce privește utilitatea cursului pentru nevoile de continuare a studiilor, de calificare profesională, elevii vor beneficia de o cunoaștere aprofundată a istoriei locale/regionale care va avea drept rezultat nașterea unui sentiment de atașament față de locurile natale, cu potențial pentru valorificarea acestor cercetări empirice în activități ulterioare, pe măsura maturizării elevilor. Exersarea și utilizarea instrumentelor de înregistrare digitală audio-video, a softurilor de stocare, prelucrare și arhivare, a fișierelor digitale în vederea realizării unor materiale multimedia vor crea deprinderi care le vor oferi posibilități multiple de dezvoltare într-o lume a viitorului virtual, într-o lume în care componenta digitală va fi predominantă. Exersarea comunicării orale în cadrul interviurilor reprezintă o bună pregătire și un exercițiu pentru susținerea probelor orale de Bacalaureat la limba și literatura română. De asemenea, prin însușirea sistematică a tehnicii de interviuare și expunerea la experiența interviului, elevii vor fi mult mai bine pregătiți pentru a intra pe o piață a muncii unde angajarea este condiționată de un interviu. Printre direcțiile potențiale de dezvoltare și calificare profesională menționăm: profesor de istorie, muzeograf, curator, etnolog, jurnalist, profesor documentarist, regizor, web designer, cercetător, arhivist, redactor, psiholog, personal administrativ cu răspunderi în domeniul cultural și turistic la nivel local și central.

Competențele ariei curriculare Om și societate

Competențele ariei curriculare Om și societate decurg din următoarele dimensiuni caracteristice ariei curriculare:

a. *dimensiunea reflexivă*, responsabilă pentru demersurile de interpretare a lumii înconjurătoare și de identificare și asumare a valorilor;

b. *dimensiunea acțională*, pe care se bazează demersuri variate de rezolvare de probleme, inclusiv cele care decurg din rolurile pe care trebuie să și le asume o persoană pentru a participa efectiv, constructiv în viața socială, la locul de muncă, la viața civică, pentru a păstra diversitatea și a rezolva conflicte, dar și pentru a se împlini din punct de vedere personal.

Competențele ariei curriculare vizate sunt:

1. Utilizarea eficientă și corectă a limbajelor (coduri, convenții etc.) aparținând domeniilor de studiu;
2. Dezvoltarea competențelor funcționale esențiale pentru reușita socială: comunicare, gândire critică, luarea deciziilor, prelucrarea și utilizarea contextuală a unor informații complexe;
3. Aplicarea de principii, metode, modele în contexte legate de viața cotidiană și profesională, pentru a explora și a explica procese naturale și sociale;
4. Raportarea, pe baza unui sistem propriu de valori, la procese specifice lumii contemporane, relevante din perspectivă istorică, pentru prezent și pentru viitor;
5. Folosirea responsabilă a noilor tehnologii comunicaționale și informaționale în contexte formale și nonformale;
6. Utilizarea achizițiilor dobândite în rezolvarea unor situații problemă, în analiza posibilităților personale de dezvoltare, precum și în vederea ameliorării propriei activități;
7. Cooperarea cu ceilalți, în calitate de cetățeni activi, în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, prin asumarea critică a rolurilor care decurg din apartenența la diferite grupuri.

Valori și atitudini

- Cultivarea respectului și a unei atitudini pozitive față de diversitate;
- Stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diverse mesaje receptate;
- Abordarea flexibilă și tolerantă a opiniilor și argumentelor celorlalți;
- Dezvoltarea interesului pentru comunicare interculturală și intergenerațională;
- Înțelegerea diversității într-o lume marcată de pluralitate culturală, lingvistică, geografică, religioasă;
- Conștientizarea propriei identități în cadrul comunității locale;
- Cultivarea unei atitudini pozitive față de limba română și istoria românilor în context european.

Competențe specifice și conținuturi

An I

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Folosirea limbajului adecvat în comunicarea orală și scrisă 2.1. Analiza critică și comparativă a surselor istoriei orale 3.1.Extragerea informațiilor esențiale dintr-un mesaj 3.2. Identificarea de argumente cu privire la un subiect istoric 3.3. Folosirea adecvată a surselor orale în funcție de epoca în care au fost produse 3.4. Analiza comparativă de spații și perioade istorice 4.1. Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context istoric 5.1. Folosirea aparaturii digitale: reportofon și/sau cameră video în realizarea interviurilor: înregistrare, stocare, transcriere	Oralitatea în istorie <i>Probleme de atins:</i> • Introducere: definiția istoriei orale, etapele cercetării de istorie orală • Istoria istoriei orale: - Oralitatea în Antichitate - Utilizarea surselor orale în reconstituirea istoriei Evului Mediu - Istoria orală și modernitatea - Istorie și memorie în secolele XX-XXI. <u>Studiu de caz:</u> Spațiul românesc și oralitatea – Avram Andea, „Haiducul Pinteș și lumea sa 1693-1703”, David Prodan, „Răscoala lui Horea” <u>Portofoliu 1:</u> Cercetarea preliminară: identificarea unei teme de cercetare de istorie orală, selectarea bibliografiei specifice temei, a surselor scrise din arhiva locală, arhiva școlii, arhive personale, presă, cărți poștale, memorialistică etc; realizarea unui ghid de interviu, identificarea martorilor, elaborarea documentelor legale privind drepturile de autor, stabilirea regulilor de transcriere

3.5. Analiza perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice 3.6. Analiza factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți 4.3. Identificarea aspectelor trecutului ce pot contribui la înțelegerea prezentului 4.4. Realizarea unor conexiuni între istoria lumii/istoria națională/istoria locală 5.1. Folosirea aparaturii digitale: reportofon și/sau cameră video în realizarea interviurilor: înregistrare, stocare, transcriere 5.2. Prezentarea regulilor etice și a deontologiei profesionale în cercetarea de istorie orală (acord de drepturi de autor, fișa înregistrării) 7.1. Formularea unor opinii argumentate cu privire la conflictele secolului al XX-lea	Regimuri totalitare și experiențe traumatice personale în secolul al XX-lea <i>Probleme de atins:</i> • Fascismul/Nazismul: Luisa Passerini, <i>Mussolini immaginario</i> • Extrema dreaptă românească în perioada interbelică • Comunismul în Rusia: Al. Soljenișin, V. Bukovski (interviuri), film: „The Soviet Story” <u>Studiu de caz:</u> Holocaustul în povestiri ale supraviețuitorilor <u>Portofoliu 2:</u> Realizarea interviurilor
1.2. Formularea în scris/oral a unor opinii referitoare la o temă de istorie orală 5.1. Folosirea aparaturii digitale: reportofon și/sau cameră video în realizarea interviurilor: înregistrare, stocare, transcriere 6.1. Analizarea unor opinii și argumente diferite referitoare la o temă de istorie orală 6.2. Utilizarea adecvată a surselor istorice pentru a susține/combate un punct de vedere controversat 7.2. Susținerea unui dialog argumentativ bazat pe valorile cetățeniei democratice, în cadrul interviurilor	Comunismul din România în istoria orală <i>Probleme de atins:</i> • Rezistența anticomunistă • Colectivizarea • Biserica • Exilul/Migrația • Spațiul concentraționar/deportare • Viața privată • Educația <u>Studiu de caz:</u> Elisabeta Rizea – rezistența anticomunistă; Lazăr de la Rusca – crearea unui erou comunist (mitbiografia) <u>Portofoliu 3:</u> Transcrierea, stocarea, prelucrarea și arhivarea interviurilor

An II

Prin activitățile non-formale prevăzute pentru cel de-al doilea an de realizare a cursului opțional, vor fi consolidate următoarele **Competențe specifice:**

- 1.1. Folosirea limbajului adecvat în comunicarea orală și scrisă
- 4.5. Formularea unei evaluări obiective a cercetării realizate
- 5.3. Aplicarea regulilor etice și a deontologiei profesionale în realizarea produselor finale ale cercetării
- 5.4. Utilizarea softurilor pentru crearea de produse multimedia

7.3. Cooperarea și asumarea de responsabilități în cadrul grupului de lucru

Se vor avea în vedere următoarele activități:

Semestrul I

Portofoliu 4: Diseminarea rezultatelor

- Realizarea unor activități metodice
- Mese rotunde/dezbateri cu invitații intervievați din anul anterior, cu participarea unor reprezentanți din administrația locală, care dispun de mijloacele necesare susținerii unor activități similare
- Întâlniri-dezbateri cu supraviețuitori ai evenimentelor traumatice din secolul al XX-lea
- Elaborarea unei lucrări științifice pe baza interviurilor realizate (exersarea folosirii aparatului științific specific istoriei orale) sub directă îndrumare a profesorilor din aria curriculară Limbă și comunicare

Semestrul al II-lea

- Realizarea unui produs multimedia (soft educațional, pagină web) (împreună cu profesorii din catedra de Informatică)
- Editarea unui număr special al revistei școlii sau a unei cărți cu interviurile transcrise de elevi (împreună cu cadrele didactice din ariile curriculare Limbă și comunicare, Consiliere și orientare, Arte, Tehnologii)
- Realizarea unor expoziții în școală sau alte instituții publice, împreună cu cadrele didactice din ariile curriculare Arte și Tehnologii
- Valorificarea rezultatelor proiectului în săptămâna 1-5 aprilie 2013: „Să știi mai multe, să fii mai bun”:
 - Schimburi de experiență cu elevi din alte școli care au realizat proiecte similare de istorie orală
 - Participarea elevilor interviuatori la emisiuni radio-TV
 - Sesiuni de comunicări ale elevilor cu rezultatele muncii de cercetare
 - Excursii tematice pe tema cercetată

Sugestii metodologice:

Cursul presupune realizarea unui proiect de istorie orală desfășurat de-a lungul unui an școlar și cuprinde mai multe etape:

1. **Cercetare preliminară** : profesorul poate organiza o oră în care, împreună cu elevii să alegeră tema de cercetare, după care va realiza o radiografiere a bibliografiei disponibile referitoare la tema respectivă (sursele scrise din arhiva locală, arhiva școlii, arhive personale, presă, cărți poștale, memorialistică etc.) (1 oră de discuții în clasă cu elevii); realizarea unui

ghid de interviu (1 oră), identificarea și contactarea martorilor (1 oră), elaborarea documentelor legale privind drepturile de autor și stabilirea regulilor de transcriere (1 oră). Profesorul poate organiza la nivelul clasei 2 ore de training pe grupuri mici în care elevii se familiarizează cu aparatura de înregistrare și extersează între ei realizarea de interviuri. Pentru această etapă sunt necesare aproximativ 7 ore.

2. **Realizarea interviurilor** se realizează în afara clasei, elevii putând realiza interviurile în echipă de doi sau individual. Recomandăm ca fiecare interviu să aibă minimum 20 de minute. După realizarea interviurilor, profesorul poate organiza 2 ore de prezentare în clasă a interviurilor realizate pentru a discuta elementele de conținut și formă, precum și contextul realizării interviurilor.
3. **Transcrierea, prelucrarea și arhivarea interviurilor.** Profesorul poate organiza în laboratorul de informatică 2 ore de transcriere a interviurilor ținând cont de faptul că pentru un interviu audio de 20 de minute timpul de transcriere este de 100 de minute. Pot fi utilizate programe de facilitare a transcrierii precum Express Scribe, InqScribe sau Dragon Naturally Speaking a căror utilizare presupune un training de aproximativ 4 ore în laboratorul de informatică. Fiecare interviu poate fi prelucrat (1 oră) și apoi, însoțit apoi de transcriere, trebuie organizat într-o mică arhivă cu fișe de identificare și protocolul de interviu (1 oră).
4. Dacă primele trei etape trebuie să se regăsească în portofoliile pe care le realizează elevii în primul an de curs, cea de-a patra etapă, care constă în **diseminarea rezultatelor cercetării**, va fi realizată în al doilea an, în cadrul unor activități extracurriculare/extrașcolare sau a unor proiecte pe care elevii le realizează la alte discipline – TIC, Limba și literatura română etc. Astfel se realizează legătura dintre învățământul **formal și nonformal**: activitățile sunt realizate de elevi sub îndrumarea profesorului de istorie în mai multe etape: în primul an, se realizează cercetarea propriu-zisă, urmată de diseminare în cadrul activităților extrașcolare, în cel de-al doilea an care pot îmbrăca forme precum:
 - Realizarea unui produs multimedia (soft educațional, pagină web) (împreună cu profesorii din Aria Tehnologii)

- Editarea unui număr special al revistei școlii sau a unei cărți cu interviurile transcrise de elevi (împreună cu cadrele didactice din ariile curriculare Limbă și comunicare, Consiliere și orientare, Arte, Tehnologii)
- Realizarea unor expoziții în școală sau alte instituții publice, împreună cu cadrele didactice din ariile curriculare Arte și Tehnologii
- Valorificarea rezultatelor proiectului în săptămâna ***Să știi mai multe, să fii mai bun***
- Schimburi de experiență cu elevi din alte școli care au realizat proiecte similare de istorie orală
- Participarea elevilor interviuatori la emisiuni Radio-TV
- Sesiuni de comunicări ale elevilor în scopul diseminării muncii de cercetare
- Excursii tematice pe tema cercetată

În vederea centrării actului educativ pe elevi și pentru asigurarea formării competențelor specifice prevăzute de cursul opțional se va recurge la:

- Utilizarea unor metode activ-participative (învățarea prin descoperire, problematizare, joc de rol, dezbateri, brainstorming etc.);
- Realizarea de proiecte, portofolii, proiecte de istorie orală (povestea vieții, istoria comunității), studii de caz;
- Organizarea de mese rotunde, ateliere de discuții/dezbateri cu supraviețuitorii participanți la evenimentele secolului al XX-lea;
- Diseminarea rezultatelor/produselor finale prin expoziții;
- Utilizarea noilor tehnologii informatice în procesul de predare-învățare: înregistrări audio-video, folosirea reportofonelor digitale, a camerelor video, descărcarea fișierelor, crearea arhivei audio-video (în echipă pedagogică cu profesorii de TIC, educație tehnologică), stocare, prelucrare audio-video, montaj, utilizare soft, transcriere, realizarea fișelor de înregistrare în vederea stocării și arhivării etc.

Categorii de surse:

- Surse istorice: interviuri înregistrate, interpretate (arhivă de istorie orală), documente, cărți/monografii, articole științifice, manuscrise, arhive personale

- Presă: articole ziare/reviste, emisiuni TV/radio
- Filme: artistice, documentare
- Fotografii/caricaturi/pictură/afișe
- Jocuri video/didactice
- Literatură – jurnale, scrisori, memorii

Modalități de evaluare:

1. Pe parcurs, prin :

- **Observarea activităților și a comportamentului elevilor** în timpul activității didactice furnizează profesorului informații diverse și complete. Observarea trebuie însoțită de aprecierea verbală asupra activității/răspunsurilor elevilor.
- **Realizarea unor proiecte, portofolii** exersează lucrul în echipă, cooperarea cu persoane care provin din medii sociale, culturale etc. diferite, în vederea stimulării spiritului tolerant. Ele apropie actul educativ de viața reală, dezvoltă abilități necesare secolului XXI: gândire critică, comunicare și colaborare, asumarea responsabilității în luarea deciziilor.

2. Sumativă, prin realizarea a două proiecte la sfârșitul fiecărui semestru, sugerate de către profesor sau alese de către elevi. Evaluarea sumativă urmărește exersarea abilităților și aplicarea cunoștințelor acumulate de elevi într-o perioadă mai lungă de instruire.

În ceea ce privește resursele didactice pe care le poate folosi profesorul, acestea pot fi găsite online pe site-urile Institutului de Istorie Orală din Cluj-Napoca (<http://institute.ubbcluj.ro/iio/>), ale proiectului POSDRU 87/S/1.3/48695 intitulat "Trecutul de lângă noi. Istoria orală a comunităților locale" implementat de către Universitatea Babeș-Bolyai (<http://granturi.ubbcluj.ro/tlnistorie/>), un ghid al profesorului de istorie orală va fi elaborat, precum și un manual de istorie orală pentru elevi. Cele mai multe dintre cărțile și articolele sugerate în bibliografie pot fi găsite online. De asemenea, diferite școli din țară au dezvoltat deja proiecte de istorie orală care pot fi găsite online. Un ghid pas cu pas de realizare a cercetării de istorie orală poate fi găsit la: http://dohistory.org/on_your_own/toolkit/oralHistory.html iar o listă a resurselor disponibile este disponibilă sub titlul Oral History and Story-Sharing

Resources: An Annotated List of Websites, Books and Programs (<http://www.calhum.org/files/uploads/other/Oralhistoryandstorysharingresources.pdf>)
Softurile necesare pentru prelucarea audio a interviurilor: Audacity (pentru prelucarea audio a interviurilor): <http://audacity.sourceforge.net/?lang=ro>, ExpressScribe (<http://www.nch.com.au/scribe/index.html>), InqScribe (<http://www.inqscribe.com/>) și Dragon Naturally Speaking (<http://www.nuance.com/dragon/index.htm>) pentru facilitarea transcrierilor.

Glosar

- *Arhivare*: fiecărui interviu i se atribuie o fișă de înregistrare care cuprinde numele intervievatului, al intervievatorului, data și locul realizării interviului, suportul pe care s-a realizat interviul (audio/video/în scris), durata interviului și tema/temele pe care le abordează. Aceasta, împreună cu transcrierea și fișierul audio/video se ordonează alfabetic (în funcție de numele de familie al intervievatului) sau tematic în arhiva școlii.
- *Diseminare*: acțiuni prin care rezultatele cercetării ajung la un public mai larg.
- *Portofoliu*: materialele realizate și colectate de fiecare elev pe parcursul celor patru etape specifice cercetării de istorie orală.
- *Prelucrare*: activitatea prin care din interviurile înregistrate sunt eliminate zgomote de fond, pauze tehnice, întreruperi etc.
- *Proiect de istorie orală*: conceperea și aplicarea unei cercetări de istorie, în care sunt realizate și folosite interviuri cu martori în viață ai evenimentelor din trecutul recent. Este realizat de elevi sub îndrumarea profesorului de istorie în mai multe etape: în primul an, se realizează cercetarea propriu-zisă, urmată de diseminare în cadrul activităților extrașcolare, în cel de-al doilea an.
- *Stocare*: interviurile înregistrate audio-video sunt transferate de pe instrumentul de înregistrare pe un suport electronic.
- *Studiu de caz*: reprezintă un exemplu de cercetare de istorie orală realizată deja de cercetători profesioniști.
- *Transcriere*: fișierul audio/video este transcris, pe baza unor reguli clare, care să reflecte cât mai fidel oralitatea discursului, fie în fișier Word, fie manuscris.

Propunere de diagramă a activităților desfășurate:

Participanți	An școlar ...				An școlar ...			
	Semestrul I		Semestrul II		Semestrul III		Semestrul IV	
	Activitatea 1	Activitatea n						
Profesor	Realizează cercetarea preliminară: identifică bibliografia și sursele disponibile							
Grupa 1 de elevi	Prezintă o carte din bibliografie							
Grupa n de elevi	Prezintă informații din alte surse scrie (presă)							

Bibliografie:

- Abric, Jean-Claude, *Psihologia comunicării. Teorii și metode*, Polirom, Iași, 2002.
- Andea, Avram, *Haiducul Pinteș și lumea sa 1693-1703*, Supergraph, Cluj-Napoca, 2003.
- Arendt, Hannah, *Originile Totalitarismului*, Humanitas, București, 2006.
- Aries, Philippe, „Un copil descoperă istoria”, în *Timpul Istoriei*, Meridiane, București, 1997.
- Atkinson, Robert, *Povestea vieții. Interviu*, Polirom, Iași, 2006.
- Baier, Hannelore, Cornelia Schlarb, *Femei din România: relatări despre viața și situația femeilor în profesie - familie - societate – biserică*, Hora, Sibiu, 2000.
- Betea, Lavinia, *Maurer și lumea de ieri. Mărturii despre stalinizarea României*, Fundația Culturală „Ioan Slavici”, Arad, 1995.
- Boia, Lucian, *Istorie și mit în conștiința românească*, Humanitas, București, 1997.
- Charlton Thomas (ed.), *Handbook of Oral History*, AltaMira Press, 2006.
- Cornel Jurju și Cosmin Budeancă (eds.), „Suferința nu se dă la frați ...”. *Mărturia Lucreției Jurj despre rezistența anticomunistă din Apuseni (1948-1958)*, Dacia, Cluj-Napoca, 2002.
- Cosman, Ioana (ed.), *Depoziții despre viață și moarte. Holocaustul din Nord-Vestul Transilvaniei. Cercetare de istorie orală*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2009.
- Costea, Ionuț, *Lazăr de la Rusca. Mitbiografia în comunism și postsocialism*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2008.
- Ginzburg, Carlo, *Brânza și viermii*, Nemira, București, 1997.
- Herodotus, *Istoriei*, Teora, București, 1998
- Liiceanu, Aurora, *Rănilor memoriei. Nucșoara și rezistența din munți*, Polirom, Iași, 2003.

- MacKay, Nancy, *Curating Oral history. From Interview to Archives*, Left Coast Press, 2007.
- Michelet, Jules, *Istoria Franței*, Minerva, București, 1973.
- Passerini, Luisa, *Mussolini immaginario: Storia di una biografia, 1915-1939*, Laterza, Bari, 1991.
- Pop, Iulia Veronica (ed.), *Gheorghe Motrescu. „M-au bătut, dar încă nu m-au învins. Memorii”*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2007.
- Portelli, Alessandro, *The Death of Luigi Trastulli and other stories. Form and meaning in Oral History*, State University of New York Press, 1991.
- Portelli, Alessandro, *The Say in Harlan County. An Oral History*, Oxford University Press, 2011.
- Povestea Elisabetei Rizea din Nucșoara; Mărturia lui Cornel Drăgoi*, Humanitas, București, 1993.
- Prodan, David, *Răscoala lui Horea*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979.
- Radosav, Doru (coord.), *Rezistența anticomunistă din Apuseni. Grupurile „Teodor Șușman”, „Capota-Dejeu”, „Cruce și Spadă”. Studii de istorie orală*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2003.
- Radosav, Doru, *Donbas. O istorie deportată*, Ravensburg, 1994.
- Raleigh Yow, Valery, *Recording Oral History, A Guide for the Humanities and Social Sciences*, AltaMira Press, 2005.
- Ritchie, Donald, *Doing Oral History*, Twayne Publishers, Oxford, New York, 1995.
- Robert Perks, Alistair Thomson (eds.), *The Oral History Reader*, Routledge, 2004.
- Romulus Rusan, *O zi de toamnă, candva: 15 noiembrie 1987*, Fundația Academia Civică, București, 2004.
- Rotariu, Traian, Iluț, Petru, *Ancheta sociologică și sondajul de opinie*, Polirom, Iași, 2001.
- Soljenițin, Aleksandr, *O zi din viața lui Ivan Denisovici*, Humanitas, București, 2008.
- Thompson, Paul, *The Voice of the Past*, Oxford University Press, 2000.
- Tucidide, *Războiul peloponesiac*, Editura Științifică, București, 1966.
- Vansina, Jan, *Oral Tradition as History*, East African Education Publishers, Nairobi, 1997.
- Vlad, Tudor, *Interviul*, Dacia, Cluj-Napoca, 1997.
- Vultur, Smaranda, *Istorie trăită-istorie povestită. Deportarea în Bărăgan. 1951-1956*, Amarcord, Timișoara, 1997.
- Zemon Davies, Natalie, *The Return of Martin Guerre*, Cambridge, Harvard University Press, 1983
- Reviste de specialitate:
Anuarul Institutului de Istorie Orală, Cluj-Napoca
Oral History Review, Oxford University Press
Oral History, The Journal of the Oral History Society.

Autori:

Coordonator : Prof. univ. dr Doru Radoslav

CSIII. Dr. Lavinia Snejana Stan, Dr. Iulia Pop, Dr. Maria Rițiu

Instituția de învățământ propunătoare: Universitatea “Babeș Bolyai”, Cluj-Napoca,
 Facultatea de Istorie și Filosofie, Institutul de Istorie Orală